

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A ROMÂNIEI
CABINET PREȘEDINTE

SENATUL ROMÂNIEI

Nr. 1120 / 15.03.2024

Dosarul nr. 799A/2024

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICTIONALĂ

NR. 2248 / 15 MAR 2024

Biroul permanent al Senatului

L. 27, 15.03.2024

Domnului

Ionel-Nicolae CIUCĂ

Președinte al Senatului

127/2023

În conformitate cu dispozițiile art. 16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă comunicăm, alăturat, în copie, sesizare formulată de Președintele României, referitoare la neconstituționalitatea Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.188/2000 privind executorii judecătorești (PL-x nr. 144/2023).

Vă adresăm rugămintea de a ne comunica punctul dumneavoastră de vedere până la data de 4 aprilie 2024 (inclusiv în format electronic, la adresa de e-mail ccr-pdv@ccr.ro), ținând seama de faptul că dezbaterile Curții Constituționale vor avea loc la data de 24 aprilie 2024.

Vă asigurăm de deplina noastră considerație.

PREȘEDINTE,

MARIAN ENACHE

ROMÂNIA

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Dosar nr. 499A / 2024

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDIȚIONALĂ

NR. 2206 / 14 MAR 2024

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

București, martie 2024

Domnului MARIAN ENACHE PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

În temeiul dispozițiilor art. 146 lit. a) din Constituție și ale art. 15 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, formulez următoarea

SESIZARE DE NECONSTITUȚIONALITATE

asupra

**Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 188/2000
privind executorii judecătorești**

La data de 28 februarie 2024, Parlamentul a transmis Președintelui României, în vederea promulgării, Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 188/2000 privind executorii judecătorești (PL-x nr. 144/2023).

Legea transmisă la promulgare are ca obiect de reglementare modificarea și completarea Legii nr. 188/2000, urmărindu-se consolidarea statutului profesiei de executor judecătoresc, definită ca profesie liberală și independentă, executorii judecătorești fiind investiți să îndeplinească un serviciu de interes public, prin acte de autoritate publică, ca parteneri ai justiției, cu rol deosebit în procesul civil.

Legea supusă controlului de constituționalitate modifică și completează dispoziții referitoare la competența executorilor judecătorești, organizarea și funcționarea birourilor executorilor judecătorești, ca forme de exercitare a profesiei, la Camera executorilor judecătorești, la Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești și înființarea Institutului Național de Pregătire și Perfecționare a Executorilor Judecătorești, drepturile și îndatoririle executorului judecătoresc, precum și la desfășurarea activității executorilor judecătorești. Totodată, legea conține norme tranzitorii, dar și o intervenție asupra Legii Arhivelor Naționale nr. 16/1996.

Prin modalitatea de adoptare și prin conținutul normativ, considerăm că Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 188/2000 privind executorii judecătorești contravine unor norme și principii constituționale, pentru motivele expuse în cele ce urmează.

I. Motive de neconstituționalitate extrinsecă

1. Încălcarea art. 1 alin. (5) din Constituție și a normelor de tehnică legislativă prin amploarea și complexitatea modificărilor și completărilor Legii nr. 188/2000

Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 188/2000 privind executorii judecătorești aduce modificări substanțiale actului normativ care reglementează organizarea acestei profesii. Astfel, în condițiile în care Legea nr. 188/2000 în forma în vigoare are un număr de 73 de articole, legea supusă controlului de constituționalitate cuprinde în art. I nu mai puțin de 71 de intervenții legislative semnificative, modificări sau completări, aspect ce ar fi impus adoptarea unei noi legi.

Potrivit art. 61 alin. (1) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă: „*Modificarea sau completarea unui act normativ este admisă numai dacă nu se afectează concepția generală ori caracterul unitar al aceluși act sau dacă nu privește întreaga ori cea mai mare parte a reglementării în cauză; în caz contrar actul se înlocuiește cu o nouă reglementare, urmând să fie în întregime abrogat*”.

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a statuat că rațiunea instituirii normelor de tehnică legislativă este cea de a da substanță și de a proteja o serie de principii de bază ale unei democrații constituționale, precum calitatea legislației, fundamentarea acesteia, claritatea și previzibilitatea normelor sau securitatea raporturilor juridice. Potrivit jurisprudenței constituționale, prin reglementarea normelor de tehnică legislativă: *„legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvate pentru fiecare act normativ. Astfel, respectarea acestor norme concură la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesară”* (Decizia nr. 232/2001, Decizia nr. 53/2011, Decizia nr. 732/2014, Decizia nr. 30/2016).

Totodată, potrivit art. 142 alin. (1) din Constituție: *„Curtea Constituțională este garantul supremației Constituției”*, iar potrivit art. 1 alin. (5) din același act normativ: *„În România, respectarea [...] legilor este obligatorie”*. Potrivit jurisprudenței constituționale, reglementarea adoptată cu nerespectarea normelor de tehnică legislativă determină apariția unor situații de incoerență și instabilitate, contrare principiului securității raporturilor juridice (Decizia nr. 214/2019).

Necesitatea adoptării unui nou act normativ prin raportare la amploarea intervențiilor legislative a fost subliniată, de altfel, și în avizul Consiliului Legislativ nr. 120/07.02.2023.

Față de cele de mai sus, reiese că o intervenție de o asemenea natură și amploare asupra Legii nr. 188/2000 impunea adoptarea unui act normativ nou, în conformitate cu normele de tehnică legislativă, garanție a principiului securității raporturilor juridice și a principiului legalității în dimensiunea sa referitoare la calitatea legii, potrivit art. 1 alin. (5) din Constituție.

2. Încălcarea art. 1 alin. (5) și art. 147 alin. (4) din Constituție prin neconcordanța titlul legii cu conținutul acesteia

Legea supusă controlului de constituționalitate cuprinde nouă articole. Art. I vizează modificarea și completarea Legii nr. 188/2000 privind executorii judecătorești, art. II - VII introduc o serie de norme tranzitorii ce cuprind măsurile ce se instituie cu privire la derularea raporturilor juridice născute în temeiul vechii reglementări, care urmează să fie înlocuită de noile modificări și completări aduse Legii nr. 188/2000 privind executorii judecătorești, iar art. IX cuprinde dispoziții

referitoare la republicarea aceluiași act normativ. Cu toate acestea, art. VIII vizează abrogarea unei norme dintr-un act normativ distinct de Legea nr. 188/2000 privind executorii judecătorești, respectiv a art. 26 din Legea Arhivelor Naționale nr. 16/1996, motiv pentru care acest aspect trebuia să se reflecte și în titlul actului.

Potrivit art. 40 din Legea nr. 24/2000: *„actul normativ are următoarele părți constitutive: titlul și, dacă este cazul, preambulul, formula introductivă, partea dispozitivă, formula de atestare a autenticității actului”*, iar potrivit art. 41 alin. (1) din același act normativ: *„(1) Titlul actului normativ cuprinde denumirea generică a actului, în funcție de categoria sa juridică și de autoritatea emitentă, precum și obiectul reglementării exprimat sintetic”*.

În jurisprudența Curții Constituționale, s-a statuat că: *„în lipsa unor dispoziții generale ale legii, care să orienteze reglementarea, obiectul acesteia este dat chiar prin titlu”* (Decizia nr. 1/2014 par. 89, Decizia nr. 1/2015 par. 23). Instanța constituțională a reținut că *„titlul legii este cel care califică obiectul său de reglementare, iar conținutul normativ al legii trebuie să fie în consonanță cu acesta, neputând exista nicio lipsă de corelare între obiectul de reglementare și conținutul normativ concret al legii”* (Decizia nr. 619/2016, par. 28).

De asemenea, Curtea Constituțională a arătat că în privința conținutului unei legi acesta se poate deduce atât din expunerea de motive, cât și din titlul actului, însă *„din punct de vedere normativ prezintă relevanță numai titlul actului normativ”* și că *„extinderea obiectului de reglementare trebuie realizată mai întâi prin titlu, pentru că, potrivit jurisprudenței anterioare a Curții, titlul legii este cel ce fixează obiectul său de reglementare, neputând astfel să existe o relație distonantă între titlu și conținutul efectiv al legii”* (Decizia nr. 56/2022, par. 52). Menționăm că în decizia precitată, Curtea a constatat că introducerea unui articol care vizează aspecte în materie de filiație în condițiile în care titlul actului normativ se referă doar la Codul de procedură civilă: *„în lipsa unei modificări corespunzătoare a titlului și, implicit, a obiectului de reglementare al legii, art. III nu putea și nu poate face parte din această lege. De aceea, introducerea sa în textul acestei legi este contrară art. 1 alin. (5) prin raportare la prevederile art. 41 alin. (1) din Legea nr. 24/2000”*.

Față de cele de mai sus, rezultă că legea dedusă controlului de constituționalitate a fost adoptată cu încălcarea atât a normelor de tehnică legislativă, cât și a jurisprudenței Curții Constituționale în materie, contrar art. 1 alin. (5) și art. 147 alin. (4) din Constituție.

II. Motive de neconstituționalitate intrinsecă

1. Art. I pct. 9 din legea criticată, cu referire la art. 12³, nou-introdus în Legea nr. 188/2000, încalcă art. 1 alin. (5) din Constituție

1.1. Potrivit art. I pct. 9 din legea criticată, după articolul 12 din Legea nr. 188/2000 se introduc cinci noi articole, art. 12¹ – 12⁵. Potrivit art. 12³ alin. (1) și alin. (2) nou-introduse: „(1) *Executorul judecătoresc își poate schimba temporar sediul, prin asociere, din circumscripția unei judecătorii în circumscripția altei judecătorii, în condițiile prezentei legi. (2) Asocierea, prelungirea și încetarea asocierii executorilor judecătorești se dispun prin ordin al ministrului justiției, cu avizul prealabil al Colegiului director al Camerei sau, după caz, al Colegiilor directoare ale Camerelor, la propunerea Biroului executiv al Consiliului Uniunii. Condițiile și procedura privind asocierea, prelungirea și încetarea asocierii executorilor judecătorești, se stabilesc prin regulamentul de punere în aplicare a prezentei legi. Sediul societății profesionale se stabilește în circumscripția judecătoriei în care cel puțin unul dintre executorii judecătorești asociați este numit*”.

În primul rând, din analiza normelor menționate, nu se poate stabili care este efectul juridic al „schimbării temporare a sediului” prin asocierea dintre doi executori judecătorești care își desfășoară activitatea în circumscripția a două judecătorii diferite.

Potrivit art. I pct. 4 din legea supusă controlului de constituționalitate, art. 8 din Legea nr. 188/2000 se modifică astfel: „*Executorii judecătorești își îndeplinesc atribuțiile în circumscripția curții de apel în a cărei rază teritorială se află judecătoria în circumscripția căreia își au sediul, dacă prin lege nu se dispune altfel.*” Totodată, potrivit art. I pct. 11 din legea criticată, cu referire la art. 14 din Legea nr. 188/2000: „*În circumscripția unei judecătorii își desfășoară activitatea unul sau mai mulți executori judecătorești, în oricare dintre formele de exercitare a funcției prevăzute de lege, a cărui competență se întinde pe întreaga circumscripție a curții de apel în a cărei rază teritorială se află judecătoria în circumscripția căreia își desfășoară activitatea, dacă prin lege nu se dispune altfel.*”

Potrivit acestor norme, dar și dispozițiilor în vigoare, un executor judecătoresc are sediul în circumscripția unei judecătorii, însă competența sa

teritorială se întinde pe întreaga circumscripție a curții de apel în care se află sediul acestuia.

Din această perspectivă, este neclar dacă schimbarea temporară a sediului echivalează cu o extindere a competenței executorului judecătoresc într-o altă circumscripție a unei curți de apel, în cazul în care judecătorii în care executorii asociați se află în circumscripții ale unor curți de apel diferite.

În al doilea rând, dat fiind că art. I pct. 8 din legea criticată, cu referire la art. 12 alin. (2) din Legea nr. 188/2000 prevede că: „*Prin asocierea în cadrul unei societăți profesionale, executorul judecătoresc nu își pierde dreptul la biroul individual*”, devine neclar dacă schimbarea temporară a sediului echivalează, implicit, și cu o extindere a competenței teritoriale a executorului în cazul în care persoanele asociate activează în circumscripția unor curți de apel diferite, ori dacă executorul judecătoresc care își schimbă temporar sediul prin modalitatea asocierii, își mai păstrează competența teritorială în circumscripția curții de apel inițiale.

În al treilea rând, nu se poate stabili dacă asocierea într-o societate profesională a unor executori judecătorești are ca efect exercitarea activității exclusiv în forma societății profesionale, ori există și posibilitatea executorului judecătoresc în cauză de a-și exercita activitatea și în cadrul unui birou individual ulterior, potrivit dispozițiilor art. 12 alin. (2), astfel cum au fost modificate de legea criticată, sau dacă cele două forme de exercitare a activității pot coexista la momentul schimbării temporare a sediului.

Nu în ultimul rând, însăși operațiunea de schimbare temporară a sediului prin asociere este una lipsită de precizie și previzibilitate, fiind reglementată drept o posibilitate a executorilor judecătorești asociați. Cu toate acestea, legea delimitează competența executorilor judecătorești în funcție de circumscripția curții de apel unde aceștia își au sediul.

Această lipsă de precizie în redactarea normelor criticate are implicații și asupra componentei Camerelor executorilor judecătorești. Potrivit art. 26 alin. (2) din Legea nr. 188/2000 astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 28 din legea criticată: „(2) *Din Camera executorilor judecătorești fac parte toți executorii judecătorești care au sediul individual sau asociat în circumscripția acesteia*”. Noua soluție legislativă introduce noțiunile de „*sediu individual*”, respectiv „*sediu asociat*”, fără a clarifica dacă vor face parte din Camera respectivă toți executorii asociați cu orice executor din circumscripția respectivei curți de apel sau doar cei care au solicitat schimbarea temporară a sediului în baza art. 12³ alin. (1). De altfel,

dată fiind folosirea sintagmei „*schimbarea temporară a sediului*”, și nu a unei sintagme precum „*stabilirea temporară a unui nou sediu*”, aparent, executorul judecătoresc asociat nu va mai face parte din Camera executorilor din circumscripția curții de apel unde își avea sediul inițial, ceea ce atrage neclaritatea normei.

Potrivit jurisprudenței Curții Constituționale: „*de principiu, orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se previzibilitatea, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de precis și clar pentru a putea fi aplicat; astfel, formularea cu o precizie suficientă a actului normativ permite persoanelor interesate - care pot apela, la nevoie, la sfatul unui specialist - să prevadă într-o măsură rezonabilă, în circumstanțele speței, consecințele care pot rezulta dintr-un act determinat. Desigur, poate să fie dificil să se redacteze legi de o precizie totală și o anumită suplețe poate chiar să se dovedească de dorit, suplețe care nu trebuie să afecteze însă previzibilitatea legii*” (Decizia nr. 447/2013).

Art. 8 alin. (4) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative prevede că: „*forma și estetica exprimării nu trebuie să prejudicieze stilul juridic, precizia și claritatea dispozițiilor*”, iar, potrivit art. 36 alin. (1) din același act normativ, „*actele normative trebuie redactate într-un limbaj și stil juridic specific normativ, concis, sobru, clar și precis, care să excludă orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale și de ortografie*”. În jurisprudența instanței constituționale s-a reținut că: „*în elaborarea actelor normative, organul legislativ trebuie să se asigure că folosirea termenilor se realizează într-un mod riguros, într-un limbaj și stil juridic, care este prin excelență un limbaj specializat și instituționalizat. În doctrină s-a arătat că precizia și claritatea limbajului folosit în domeniul juridic se obțin din analiza și utilizarea cât mai adecvată a termenilor și expresiilor, ținând seama de semnificația lor în mod curent, precum și de respectarea cerințelor gramaticale și de ortografie, realizându-se asigurarea unității terminologice a stilului juridic. Astfel, Curtea reține că, deși legiuitorul în cadrul procedurii de legiferare poate opera cu termeni de drept comun, aceștia trebuie folosiți adecvat domeniului respectiv, numai în acest mod putându-se ajunge la respectarea unei unități terminologice a stilului juridic*” (Decizia nr. 405/2016). De asemenea, Curtea a arătat că „*inconsecvențe de natură terminologică, omisiuni sau contradicții cu înseși textele legii, apte să creeze incertitudine sub aspectul operațiunilor juridice*

reglementate (...), generează o lipsă de coerență, claritate și previzibilitate a normei legale, care este de natură să înfrângă principiul securității juridice, sub aspectul componentei sale referitoare la claritatea și previzibilitatea legii” (Decizia nr. 1/2014).

Față de cele de mai sus, apreciem că prin modalitatea neclară de redactare, noua soluție legislativă contravine principiului legalității consacrat de art. 1 alin. (5) din Constituție.

1.2. Art. 12³ alin. (2) nou-introdus în Legea nr. 188/2000 la teza I stabilește că: „(2) *Asocierea, prelungirea și încetarea asocierii executorilor judecătorești se dispun prin ordin al ministrului justiției, cu avizul prealabil al Colegiului director al Camerei sau, după caz, al Colegiilor directoare ale Camerelor, la propunerea Biroului executiv al Consiliului Uniunii*”. În absența oricăror circumstanțieri exprese, este neclară natura juridică a avizului prealabil al Colegiului director al Camerei sau al Colegiilor directoare ale Camerelor, respectiv dacă acest aviz este unul consultativ sau unul conform.

Menționăm că în conformitate cu art. 4 din Legea nr. 188/2000, nemodificat de legea criticată, „*Coordonarea și controlul activității executorilor judecătorești se exercită de către Ministerul Justiției*”. În aceste condiții, delimitarea neclară a competenței Ministerului Justiției, respectiv a Colegiilor directoare ale Camerelor este de natură să afecteze buna funcționare a mecanismelor de organizare a profesiei executorilor judecătorești, aspect care, la rândul său, contravine principiului legalității consacrat de art. 1 alin. (5) din Constituție.

2. Art. I pct. 9 cu referire la art. 12⁵ nou-introdus în Legea nr. 188/2000 încalcă art. 16 din Constituție

Potrivit noului art. 12⁵ introdus în Legea nr. 188/2000: „(1) *Schimbarea sediului biroului executorului judecătoreesc din circumscripția unei judecătătorii în circumscripția altei judecătătorii se poate realiza prin încetarea calității executorului judecătoreesc titular și preluarea postului acestuia, la cerere, de executorul judecătoreesc asociat*”.

Apreciem că o astfel de normă instituie un privilegiu pentru executorii judecătorești asociați, în detrimentul celor neasociați, primii având prioritate în preluarea unor posturi eliberate de executorii judecătorești titulari.

Or, indiferent de circumscripția în care se află, indiferent de forma de organizare a activității - birou individual sau societate profesională - executorii judecătorești se află în aceeași situație juridică, având dreptul de a ocupa un post vacant prin concurs. De altfel, legea nu instituie niciun fel de criterii referitoare la durata minimă a asocierii sau alte criterii de natură să justifice un astfel de tratament diferențiat pentru executorii judecătorești asociați, aspect ce deschide posibilitatea ocupării unor posturi vacante din anumite circumscripții pe criterii preferențiale, în absența oricăror reguli care să asigure un acces egal al membrilor acestei profesii la respectivele posturi. Instituirea unui astfel de mecanism nu poate fi calificată ca intrând în marja de apreciere a legiuitorului, acesta neputând adopta norme contrare unor principii de rang constituțional.

Potrivit art. 16 alin. (1) din Constituție: „*Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări*”.

În ceea ce privește natura juridică a funcției de executor judecătoresc, ce se urmărește a fi ocupată prin „*preluarea postului*”, considerăm că aceasta reprezintă o funcție publică ce implică exercițiul autorității de stat. Astfel, potrivit art. 2 alin. (1) din Legea nr. 188/2000, nemodificat prin legea criticată: „*Executorii judecătorești sunt investiți să îndeplinească un serviciu de interes public*”. Totodată, actul îndeplinit de executorul judecătoresc este act de autoritate publică, în conformitate cu art. 2 alin. (2) din Legea nr. 188/2000 atât în forma în vigoare, cât și cu art. I pct. 1 din legea criticată, cu referire la același art. 2 alin. (2) din Legea nr. 188/2000, aspect ce conduce, fără echivoc, la calificarea funcției executorului judecătoresc ca fiind o funcție publică, ce implică exercițiul autorității statale, contribuind la înlăturarea actului de justiție în etapa executării silite.

În acord cu jurisprudența constituțională, privilegiul, ce se instituie prin noua reglementare pentru executorii judecătorești asociați, se definește ca un avantaj sau favoare nejustificată acordată unei persoane/categorii de persoane, iar neconstituționalitatea privilegiului nu se poate acoperi prin acordarea beneficiului acestuia tuturor persoanelor/categoriilor de persoane, ci, dimpotrivă, prin înlăturarea sa, respectiv prin eliminarea dispoziției ce îl instituie. Așa cum a reținut Curtea, sintagma „*fără privilegii și fără discriminări*” din cuprinsul art. 16 din Constituție privește două ipoteze normative distincte, iar incidența uneia sau alteia dintre acestea implică, în mod necesar, sancțiuni de drept constituțional diferite (Decizia nr. 755/2014).

3. Art. I pct. 10 din legea criticată, cu referire la art. 10 alin. (2) din Legea nr. 188/2000 încalcă art. 1 alin. (5), art. 21 și art. 124 alin. (1) din Constituție

La art. I pct. 10 din legea criticată, cu referire la art. 10 alin. (2) din Legea nr. 188/2000 se prevede că: „Numărul posturilor de executor judecătoresc se actualizează anual, de către ministrul justiției, la propunerea Consiliului Uniunii”.

Această dispoziție se corelează atât cu prevederile art. I pct. 29 din legea criticată, cu referire la art. 26³ alin. (1) lit. m) din Legea nr. 188/2000, ce stabilesc că: „(1) Adunarea generală a Camerei este formată din toți executorii judecătorești în exercițiul funcției și are următoarele atribuții: (...) m) aprobă propunerile Colegiului director al Camerei privind actualizarea numărului posturilor de executori judecătorești, numărului posturilor care vor fi ocupate prin concurs sau examen pentru dobândirea calității de executor judecătoresc stagiar, numărului posturilor care vor fi ocupate în urma promovării examenului de definitivat, numărului posturilor care vor fi ocupate prin concurs sau examen de admitere în profesia de executor judecătoresc pentru persoanele care au cel puțin 6 ani vechime în funcții de specialitate juridică și numărului posturilor destinate schimbării sediului executorilor judecătorești, pe care le înaintează Consiliului Uniunii;”, cât și cu cele ale art. I pct. 21 din legea criticată, cu referire la art. 28 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 188/2000 ce stabilesc că: „(1) Colegiul director al Camerei are următoarele atribuții: (...) d) propune Adunării generale a Camerei actualizarea numărului posturilor de executori judecătorești, numărului posturilor destinate concursului sau examenului pentru dobândirea calității de executor judecătoresc stagiar, numărului posturilor destinate examenului de definitivat, numărului posturilor destinate concursului sau examenului de admitere în profesia de executor judecătoresc pentru persoanele care au cel puțin 6 ani vechime în funcții de specialitate juridică și a numărului posturilor destinate schimbării sediului executorilor judecătorești;”, precum și cu cele ale art. I pct. 39 din legea criticată, cu referire la art. 34 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 188/2000, potrivit cărora: „(1) Consiliul Uniunii îndeplinește următoarele atribuții: (...) c) propune ministrului justiției actualizarea numărului posturilor de executori judecătorești, a numărului posturilor destinate concursului sau examenului pentru dobândirea calității de executor judecătoresc stagiar, a numărului posturilor destinate examenului de definitivat, a numărului posturilor destinate concursului sau examenului de admitere în profesia de executor judecătoresc pentru persoanele

care au cel puțin 6 ani vechime în funcții de specialitate juridică și a numărului posturilor destinate schimbării sediului executorilor judecătorești;”.

Din analiza art. 1 pct. 10 din legea criticată, cu referire la art. 10 alin. (2) din Legea nr. 188/2000, nu rezultă fără echivoc care este tipul de competență care se instituie pentru ministrul justiției în actualizarea anuală a numărului de posturi, respectiv dacă acesta are o competență legată sau păstrează o marjă discreționară în stabilirea numărului de posturi de executori judecătorești.

La art. 13 alin. (2) din Legea nr. 188/2000 în vigoare se prevede că numărul executorilor judecătorești se stabilește și se actualizează anual de ministrul justiției, cu consultarea Consiliului Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești.

Din analiza comparativă a celor două reglementări, este neclar dacă competența ministrului justiției se transformă într-o competență legată, dată fiind și detalierea modalității prin care structurile organizatorice ale executorilor judecătorești fundamentează propunerea numărului către ministrul justiției, respectiv atribuțiile reglementate în lege în acest sens sau ministrul păstrează o marjă discreționară ce poate fi exercitată indiferent de conținutul propunerii, în cadrul dialogului cu structura profesională a executorilor judecătorești.

Or, clarificarea rolului ministrului justiției trebuie să fie făcută și din perspectiva prevederilor art. 4 din Legea nr. 188/2000, în forma în vigoare și nemodificat prin legea criticată, potrivit căroră: *„Coordonarea și controlul activității executorilor judecătorești se exercită de către Ministerul justiției”*. Executarea silită este partea finală a procesului civil și constă în activitatea organelor de executare silită și a altor organe judiciare participante de punere în executare a titlurilor executorii, conform legii. Activitatea judiciară nu se finalizează odată cu pronunțarea hotărârii judecătorești, pentru că justiția implică atât rostirea dreptului, cât și aptitudinea concretă de a transpune în practică aspectele stabilite de o instanță - *imperium*, puterea de a impune executarea silită.

În acest sens, subliniem că potrivit art. 632 din Codul de procedură civilă: *„(1) Executarea silită se poate efectua numai în temeiul unui titlu executoriu. (2) Constituie titluri executorii hotărârile executorii prevăzute la art. 633, hotărârile cu executare provizorie, hotărârile definitive, precum și orice alte hotărâri sau înscrisuri care, potrivit legii, pot fi puse în executare”*, iar potrivit art. 633 din același act normativ: *„Sunt hotărâri executorii: 1. hotărârile date în apel, dacă prin lege nu se prevede altfel; 2. hotărârile date în primă instanță, fără drept de apel,*

ori cele în legătură cu care părțile au convenit să exercite direct recursul, potrivit art. 459 alin. (2).”

Finalitatea executării silite este cea de a da substanță și eficiență forței de constrângere a statului și de a asigura securitatea raporturilor juridice și ducerea la îndeplinire a hotărârilor judecătorești sau a altor titluri executorii.

În aceste condiții, însuși principiul accesului liber la justiție, prevăzut de art. 21 alin. (1) din Constituție, impune o serie de obligații pozitive în sarcina statului, de a asigura reglementări minimale pentru buna organizare și funcționare a acestei profesii, păstrând competența stabilirii numărului executorilor judecătorești de către o autoritate a statului, astfel încât să se asigure toate garanțiile accesului la justiție și dreptului la un proces echitabil, inclusiv în etapa executării silite.

Obligația de executare a hotărârilor judecătorești reprezintă una dintre garanțiile dreptului la un proces echitabil, o garanție implicită, dedusă de Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO) în virtutea aplicării principiului efectivității și a principiului securității raporturilor juridice. Altfel spus, o hotărâre judecătorească ce respectă toate celelalte garanții ce decurg din aplicarea art. 6 din Convenția Europeană nu poate fi rezultatul unui proces echitabil dacă nu este pusă în executare.

Art. 124 alin. (1) din Constituția României stabilește că *„Justiția se înfăptuiește în numele legii”*, ceea ce presupune că îndeplinirea funcției justiției este subsumată garanției legii, motiv pentru care legea trebuie să stabilească comportamentul de urmat al persoanelor fizice și al autorităților statului. În aceste condiții, transferul unei competențe precum cea de stabilire și actualizare a numărului executorilor judecătorești de la ministrul justiției la Consiliul Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești ar încălca garanțiile mai sus menționate, cu atât mai mult cu cât este eliminat și criteriul prevăzut în prezent la art. 13 alin. (2) din Legea nr. 188/2000 prin care este stabilit ca la 15.000 de locuitori să revină cel puțin un executor judecătoresc.

De altfel, absența oricăror criterii obiective în fundamentarea propunerilor colegiilor directoare ale Camerelor privind actualizarea numărului posturilor de executori judecătorești sau în aprobarea acestor cifre de către adunările generale ale Camerelor confirmă instituirea unui mecanism lipsit de claritate și de minime garanții care să asigure organizarea și funcționarea unei profesii esențiale în realizarea funcției judecătorești a statului. Criteriile enunțate la art. I pct. 10 din

legea criticată, cu referire la art. 13 din Legea nr. 188/2000, ce stabilesc, la alin. (5) lit e) drept criteriu „*cerințele rezultate din întinderea teritoriului și numărul locuitorilor*” sunt criterii mult prea generale și permit o apreciere arbitrară a organelor de conducere ale profesiei.

Neclaritatea delimitării competențelor ministrului justiției și ale Consiliului Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești într-un domeniu esențial care privește în mod direct înfăptuirea justiției și ducerea la îndeplinire a hotărârilor judecătorești prin apelul, la nevoie, la forța de constrângere a statului, are efecte asupra accesului la justiție și garanției de înfăptuire a justiției în numele legii, cu încălcarea art. 1 alin. (5), art. 21 și art. 124 alin. (1) din Constituție.

4. Art. I pct. 29 cu referire la art. 26¹ din Legea nr. 188/2000 încalcă art. 1 alin. (5) din Constituție

Potrivit art. I pct. 29 din legea criticată, art. 26¹ nou-introdus în Legea nr. 188/2000 prevede că: „*În cazul imposibilității temporare de desfășurare a activității de către un executor judecătoresc, Colegiul director al Camerei desemnează un alt executor judecătoresc pentru îndeplinirea actelor sau procedurilor care nu suferă amânare*”.

Prin raportare la rolul executorilor judecătorești în asigurarea punerii în executare a hotărârilor judecătorești și a altor titluri executorii și prin raportare la atribuțiile acestora, apreciem că sintagma „*îndeplinirea actelor sau procedurilor care nu suferă amânare*” este una lipsită de claritate și precizie, în absența oricăror alte circumstanțieri. Această omisiune este aptă să creeze incertitudine sub aspectul unor operațiuni juridice ulterioare, fiind dificil de apreciat în ce situații Colegiul director al Camerei va desemna un alt executor judecătoresc și care este procedura de urmat pentru desemnare, respectiv dacă aceasta se inițiază din oficiu sau la cererea executorului aflat într-o imposibilitate temporară de exercitare a activității.

Față de cele de mai sus, rezultă că norma criticată generează o lipsă de coerență, claritate și previzibilitate, care este de natură să înfrângă principiul securității juridice, sub aspectul componentei sale referitoare la claritatea și previzibilitatea legii, aspect ce contravine art. 1 alin. (5) din Constituție.

5. Art. I pct. 45 și art. I pct. 50 din lege încalcă art. 21, art. 44, art. 53 alin. (1) și alin. (2) și art. 124 alin. (1) și alin. (2) din Constituție, precum și art.

6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului prin condiționarea activității de executare silită de achitarea unui avans minimal din onorariu

Potrivit art. I pct. 45 din legea criticată, cu referire la art. 39 din Legea nr. 188/2000: „(1) *Executorii judecătorești au dreptul, pentru serviciul prestat, la onorarii minimale și maximale, și la cheltuielile de natură administrativă legate de organizarea și funcționarea, precum și de desfășurarea activității în cadrul formelor de exercitare a funcției de executor judecătoresc, stabilite prin ordin al ministrului justiției. Pentru persoanele cu venituri sub salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată, onorariul datorat se stabilește de către executorul judecătoresc la jumătate din onorariul minimal. (...) (6) Onorariile executorilor judecătorești, stabilite prin ordin al ministrului justiției, pentru punerea în executare a dispozițiilor cu caracter civil din titlurile executorii, nu pot fi mai mici de 10% din salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată. (7) Prin ordinul ministrului justiției se stabilește și suma minimă care se încasează cu titlu de avans din onorariul de executare silită, prevăzută la art. 44 lit. m), care nu poate fi mai mică de 7% din valoarea salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată, pentru punerea în executare a dispozițiilor cu caracter civil din titlurile executorii. (8) Onorariul stabilit în cadrul dosarului de executare silită nu poate fi diminuat sub limita minimă stabilită prin ordinul ministrului justiției. (9) Executorul judecătoresc își poate diminua onorariul stabilit prin încheierea de stabilire a cheltuielilor de executare, dar fără a scădea sub limita minimă stabilită prin ordinul ministrului justiției”.*

5.1. Subliniem că în prezent, potrivit art. 39 alin. (3) din Legea nr. 188/2000 „(3) *Executorii judecătorești nu pot condiționa punerea în executare a hotărârilor judecătorești de plata anticipată a onorariului*”. De altfel, aceste dispoziții au fost interpretate de Înalta Curte de Casație și Justiție prin Decizia nr. 15/2016 privind dezlegarea unor chestiuni de drept, par. 66 prin care s-a arătat că „*Semnificația dispozițiilor art. 39 alin. (3) din Legea nr. 188/2000 constă în aceea că executorul nu poate condiționa executarea silită de plata onorariului, legiuitorul fiind preocupat să înlăture, prin prevederea menționată, impedimentul în calea valorificării unei creanțe, dat de starea materială precară a creditorului, care nu ar putea, astfel, demara urmărirea silită a debitorului său rău-platnic*”, dar și că dispozițiile art. 39 alin. (3) din Legea nr. 188/2000 vizează „*necondiționarea urmării silită de plata avansului onorariului executorului*”.

În ceea ce privește legea criticată, potrivit art. 39 alin. (10) nou-introdus: „Executorii judecătorești nu pot condiționa executarea silită a titlurilor executorii de plata integrală a onorariului”. Așadar, per a contrario, prin efectul normei introduse la art. 39 alin. (7), executorii judecătorești vor putea condiționa executarea silită de plata avansului minimal stabilit de lege. O astfel de concluzie rezultă și din modalitatea de formulare a art. I pct. 50 din legea criticată care la art. 44 lit. m) din Legea nr. 188/2000 prevede că: „Executorii judecătorești au următoarele obligații: (...) m) să încaseze cu titlu de avans, după încuviințarea de către instanță a executării silite și înainte de efectuarea actelor de executare silită, suma minimă stabilită prin ordinul ministrului justiției prevăzut la art. 39 alin. (5);”.

Un astfel de mecanism introdus are consecințe directe ample asupra întregii activități de îndeplinire a justiției și asupra accesului la justiție a oricărui cetățean. Potrivit art. 21 alin. (1) și alin. (2) din Legea fundamentală: „(1) Orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime. (2) Nici o lege nu poate îngreuna exercitarea acestui drept.”, iar potrivit art. 124 alin. (1) și (2) din Constituție „(1) Justiția se îndeplinește în numele legii. (2) Justiția este unică, imparțială și egală pentru toți”.

La art. I pct. 3 din legea criticată, cu referire la art. 7 din Legea nr. 188/2000, atribuțiile executorilor judecătorești sunt detaliate astfel: „a) punerea în executare a dispozițiilor cu caracter civil din titlurile executorii, prin modalitățile și formele de executare prevăzute de lege; b) notificarea actelor judiciare și extrajudiciare; c) comunicarea actelor de procedură; d) recuperarea pe cale amiabilă a oricărei creanțe; e) aplicarea măsurilor asigurătorii dispuse de instanța judecătorească; f) efectuarea licitațiilor publice, cu excepția celor date de lege în competența altor organe; g) constatarea unor stări de fapt în condițiile prevăzute de Legea nr. 134/2010, republicată, cu modificările și completările ulterioare; h) efectuarea procedurii ofertei de plată și consemnării, în cazurile și condițiile prevăzute de lege; i) întocmirea, potrivit legii, a protestului de neplată a cambiilor, biletelor la ordin și a cecurilor, după caz; j) conferirea de dată certă înscrisurilor prezentate de părți; k) notificarea hotărârii judecătorești prin care s-a dispus ordinul de protecție conform Legii nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice, la cererea părții interesate; l) orice alte proceduri, acte sau operațiuni date de lege în competența sa”.

În condițiile în care normele deduse controlului de constituționalitate nu disting în funcție de atribuțiile pe care executorul judecătoresc le exercită, obligația de achitare a avansului minimal va exista indiferent de serviciul solicitat, cum ar fi, de exemplu, notificarea unui act de procedură sau notificarea hotărârii judecătorești prin care s-a dispus ordinul de protecție.

În consecință, prin condiționarea prestării unui serviciu de interes public din sfera justiției de starea materială a creditorului, uneori precară, normele instituie o limitare a accesului la justiție, aspect care contravine în mod flagrant art. 21 alin. (2) din Constituție.

5.2. Totodată, dispoziția prin care se stabilește un onorariu minimal prin lege prin art. 39 alin. (6) raportat la nivelul salariului minim brut pe țară, în condițiile în care adeseori creditorul are de pus în executare creanțe într-un quantum valoric mic sau drepturi neevaluabile în bani, este de natură a limita accesul la serviciile executorului judecătoresc, ceea ce echivalează practic cu o îngrădire a accesului la justiție.

În prezent, legea stabilește doar o serie de criterii pentru stabilirea onorariilor maxime, fără a institui onorarii minime. Acestea au fost stabilite prin Ordinul ministrului justiției nr. 2550/2006 privind aprobarea onorariilor minime și maxime pentru serviciile prestate de executorii judecătorești. Potrivit legii criticate, la un salariu minim brut pe țară de 3300 lei, cum este în prezent, aplicarea procentului minim de 10% din acest salariu reprezintă o sumă de 330 lei, ca onorariu minimal obligatoriu de achitat pentru orice fel de act al executorului judecătoresc. Spre exemplu, o notificare trimisă debitorului prin intermediul executorului judecătoresc îl va costa pe creditor minim 330 lei, față de 20 de lei cât costă în prezent acest serviciu, iar pentru persoanele cu venituri sub salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată, onorariul minim va fi de 115 lei, respectiv jumătate din procentul mai sus amintit.

În prezent, reglementările în materie de onorarii ale executorilor sau în materie de taxe de timbru nu sunt toate exprimate în cotă procentuală, fiind stabilite și sub forma unor sume fixe, tocmai pentru o protecție adecvată a justițiabililor și a dreptului acestora de acces la justiție.

Așadar, la nivel minimal și ca avans minim, onorariul executorului judecătoresc ar putea reprezenta o sumă considerabilă pentru a obține executarea silită sau comunicarea unor acte, potrivit legii, prin raportare la veniturile unei

categorii importante din populație. O atare reglementare e de natură să reprezinte un obstacol pentru persoanele având venituri modeste să apeleze la acest serviciu de interes social major, componentă a serviciului public de justiție, pe care îl exercită executorul judecătoresc, stabilind onorarii disproporționate și în final inechitabile în sarcina beneficiarilor actului de justiție, *lato sensu*.

Mai mult, din interpretarea sistematică a dispozițiilor art. 39 alin. (1) teza a II-a, (6) și (7), rezultă că în cazul persoanelor cu venituri reduse, onorariul minimal ar fi de cel puțin 5% din salariul minim brut pe economie, însă acestea ar fi obligate să plătească un avans de cel puțin 7% din salariul minim brut pe economie, ceea ce conduce la situația absurdă în care avansul obligatoriu ar fi mai mare decât întreg onorariul datorat. De asemenea, în situația persoanelor fără venituri, întreaga procedură de executare silită devine inaplicabilă, fiind afectată chiar punerea în executare a hotărârilor judecătorești, etapă finală a procesului civil.

De altfel, prin stabilirea unor onorarii minimale și condiționarea activității de executare silită de achitarea unui avans minimal, articolele criticate încalcă chiar principiul egalității în îndeplinirea justiției prevăzut de art. 124 alin. (2) din Constituție, restrângând exercițiul acestui drept pentru toate persoanele, cu afectarea directă a categoriilor vulnerabile, având venituri reduse sau o situație materială dificilă. Potrivit art. 9 alin. (2) din Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară, „(2) *Justiția se realizează în mod egal pentru toți, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, orientare sexuală, opinie, apartenență politică, avere, origine, stare de sănătate ori condiție socială sau de orice alte criterii discriminatorii*”.

În situația în care s-ar considera că un astfel de mecanism nu reprezintă o îngrădire a liberului acces la justiție care contravine art. 21 și art. 124 din Constituție, stabilirea obligației de achitare a unor avansuri minime din onorariile executorilor judecătorești reprezintă o restrângere a exercițiului drepturilor fundamentale, contrară art. 53 alin. (1) și (2) din Constituție, a căror apărare poate fi realizată prin apelul la funcția judecătorească a statului și la forța acestuia de constrângere, aspect ce afectează inclusiv exercițiul dreptului de proprietate.

Din aceste considerente, lipsa unor diferențieri valorice clare între onorariile datorate pentru atribuțiile exercitate de executorul judecătoresc, coroborată cu condiționarea fazei finale a proceselor civile de achitarea unui avans al onorariului stabilit în cuantum de 7% din salariul minim brut pe țară este o măsură lipsită de un scop legitim și disproporționată în condițiile date, așa cum am arătat mai sus, motiv

pentru care este necesară realizarea unui test de proporționalitate de către Curtea Constituțională, în conformitate cu art. 53 alin. (1) și (2), potrivit jurisprudenței sale în materie și jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, în considerarea rolului său de garant al supremației Constituției.

Din perspectiva jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, potrivit art. 6 par. 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, referitor la dreptul la un proces echitabil, „1. Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. ...”.

În jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că art. 6 par. 1 din Convenție protejează punerea în aplicare a hotărârilor judecătorești definitive și obligatorii. Astfel, dreptul la executarea deciziilor judiciare definitive și cu caracter obligatoriu, indiferent de tipul jurisdicției, face parte integrantă din „dreptul la o instanță” [*Hornsby împotriva Greciei*, pct. 40; *Scordino împotriva Italiei (nr. 1) (MC)*, pct. 196]. În caz contrar, garanțiile art. 6 § 1 din Convenție ar fi lipsite de orice efect util (*Bourdov împotriva Rusiei*, pct. 34 și 37). Curtea Europeană a mai arătat că dacă o întârziere în executarea unei hotărâri definitive poate fi justificată în anumite circumstanțe, ar trebui să nu fie de natură să afecteze dreptul justițiabilului la punerea acesteia în aplicare (*Bourdov împotriva Rusiei*, pct. 35-37).

Totodată, s-a reținut că le revine autorităților statului (*Iavorivskaia împotriva Rusiei*, pct. 25) obligația de a garanta executarea unei hotărâri pronunțate împotriva statului, începând cu data la care hotărârea în cauză devine obligatorie și executorie [*Bourdov împotriva Rusiei (nr. 2)*, pct. 69]. Astfel, plata cu întârziere a sumelor datorate reclamantului prin procedura executării silite nu reprezintă o soluție pentru refuzul prelungit al autorităților naționale de a se conforma hotărârii și nu constituie reparație adecvată [*Scordino împotriva Italiei (nr. 1) (MC)*, pct. 198].

O situație similară celei criticate a fost constatată ca fiind contrară Convenției Europene a Drepturilor Omului. Curtea de la Strasbourg a reținut că atitudinea autorităților de a impune reclamantului un avans al taxelor pentru deschiderea procedurii de executare a unei hotărâri obligatorii în favoarea sa, fără a ține seama de lipsa de finanțe a acestuia, impune asupra părții interesate o povară excesivă.

Astfel de practici îi limitează dreptul de acces la instanță până în punctul în care acest drept este atins în însuși fondul său (*Apostol împotriva Georgiei*, pct. 65).

Chiar dacă potrivit art. 39 alin. (1) teza a II-a din norma criticată se prevede că „*Pentru persoanele cu venituri sub salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată, onorariul datorat se stabilește de către executorul judecătoresc la jumătate din onorariul minimal*”, avansul minimal rămâne stabilit în cuantum de 7% din salariul minim brut pe economie, nefăcându-se o distincție în funcție de veniturile beneficiarilor, normele nefiind corelate în urma modificărilor aduse în Camera Deputaților, Cameră decizională.

În aceste condiții, în absența oricăror diferențieri în funcție de atribuțiile exercitate de executorii judecătorești și prin instituirea condiționării activității de executare silită de plata avansului minimal, normele criticate conduc și la o încălcare a dreptului la un proces echitabil, astfel cum acesta a fost dezvoltat în jurisprudența amintită a Curții Europene a Drepturilor Omului.

6. Art. I pct. 12, pct. 24, pct. 26 și pct. 58 din legea criticată încalcă art. 1 alin. (3) și (5), art. 16 și art. 147 alin. (4) din Constituție

6.1. Potrivit art. I pct. 12 din legea criticată, cu referire la art. 15 lit. d) din Legea nr. 188/2000, poate fi numită în funcția de executor judecătoresc persoana care îndeplinește cumulativ următoarele condiții: „(...) d) *nu are antecedente penale rezultate din săvârșirea unei infracțiuni de corupție sau serviciu ori din săvârșirea cu intenție a unei alte infracțiuni*”.

La art. I pct. 24 din legea supusă controlului de constituționalitate, cu referire la art. 23 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 188/2000, se prevede că funcția de executor judecătoresc încetează: „(...) e) *când prin hotărâre judecătorească definitivă a fost dispusă condamnarea sau amânarea aplicării pedepsei pentru săvârșirea unei infracțiuni de corupție sau de serviciu ori pentru săvârșirea cu intenție a unei alte infracțiuni*”.

Totodată, potrivit art. I pct. 26 cu referire la art. 24 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 188/2000 se prevede că: „*exercițiul funcției de executor judecătoresc se suspendă: a) pe perioada interdicției de a exercita funcția sau ca sancțiune disciplinară, dispusă în condițiile legii*”.

Prin modificările aduse de normele criticate, legiuitorul a realizat o reconfigurare a condițiilor privind numirea în funcția de executor judecătoresc,

încetarea funcției de executor judecătoresc, respectiv suspendarea din funcția de executor judecătoresc.

Analizând normele menționate, se constată o restrângere a sferei infracțiunilor care atrag imposibilitatea numirii în funcția de executor judecătoresc la sfera celor de corupție, de serviciu sau a infracțiunilor săvârșite cu intenție, în forma aflată la promulgare, menținându-se condiția de a nu avea anumite antecedente penale și de a se bucura de o bună reputație.

Potrivit legii în vigoare, standardul de integritate pentru numirea în funcția de executor judecătoresc este similar celui reglementat prin Legea nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor, respectiv lipsa oricăror antecedente penale și existența unei bune reputații. În același timp, potrivit Legii notarilor publici și a activității notariale nr. 36/1995, art. 22 lit. d) stabilește drept condiție pentru accederea în profesia de notar public condiția ca persoana să nu aibă: *„antecedente penale rezultate ca urmare a săvârșirii unei infracțiuni de serviciu sau în legătură cu serviciul ori a săvârșirii cu intenție a unei alte infracțiuni”*.

Potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, executorii judecătorești *„sunt investiți să efectueze un serviciu de interes public, și anume executarea silită a dispozițiilor cu caracter civil din titlurile executorii, îndeplinind acte de autoritate publică, care au forța probantă specifică unui asemenea act”* (Decizia nr. 654/2020, par. 23). Executarea silită a hotărârilor judecătorești și a altor titluri executorii face parte din actul de înfăptuire a justiției în sens larg, asigurând posibilitatea de a apela la forța de constrângere a statului pentru realizarea funcției legislative a statului și pentru protejarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor, motiv pentru care standardul de integritate similar judecătorilor și procurorilor constituie o garanție a înfăpturii justiției în mod unic, imparțial și egal pentru toți cetățenii.

Așadar, diminuarea standardelor de integritate, elemente esențiale ale statului de drept, potrivit art. 1 alin. (3) din Constituție, nu ține cont de importanța socială a activității juridice desfășurate de executorii judecătorești și de statutul acestora esențial pentru înfăptuirea actului de justiție, *lato sensu*.

De altfel, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a statuat că *„impunerea de către legiuitor a condiției lipsei antecedentelor penale și a unei bune reputații în cazul numirii în funcția de executor judecătoresc este pe deplin justificată de importanța socială a activității juridice desfășurate de către persoanele care dețin această funcție, executorii judecătorești fiind investiți să îndeplinească un serviciu*

de interes public, conform prevederilor art. 2 alin. (1) din Legea nr. 188/2000. Astfel, executorii judecătorești nu fac parte din autoritatea judecătorească, dar activitatea lor, potrivit prevederilor art. 4 din Legea nr. 188/2000, se află sub coordonarea și controlul Ministerului Justiției. De asemenea, această activitate constituie una din etapele procesului civil, care parcurge două faze: judecata și executarea silită, cea din urmă intervenind în cazul hotărârilor susceptibile de a fi puse în executare cu ajutorul forței de constrângere a statului sau a altor titluri executorii, în măsura în care debitorul nu își execută de bunăvoie obligația (...) (Decizia nr. 72/2013, Decizia nr. 650/2020).

În acest sens este și practica Curții Europene a Drepturilor Omului, care a statuat în deciziile pronunțate că dreptul la un tribunal ar fi iluzoriu dacă ordinea juridică internă a unui stat contractant ar permite ca o decizie judiciară definitivă și obligatorie să rămână inoperantă, în detrimentul unei părți, și că, într-adevăr, nu ar fi de înțeles ca art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale să descrie în detaliu garanțiile procedurii - echitate, publicitate și celeritate - acordate părților și să nu apere punerea în aplicare a deciziilor judiciare. Executarea unei sentințe sau a unei hotărâri, indiferent cărei jurisdicții ar aparține, trebuie deci considerată ca făcând parte integrantă din proces, în sensul art. 6 (Cauza *Hornsby împotriva Greciei*, par. 40).

Curtea Constituțională a reținut, astfel, că „dispozițiile art. 15 lit. d) din Legea nr. 188/2000 au fost reglementate în vederea asigurării nu numai a unei înalte pregătiri profesionale, ci și a unei foarte bune reputații morale a persoanelor ce dețin funcția de executor judecătoresc, reputație menită să asigure încrederea justițiabililor în actele îndeplinite de aceștia, încredere ce ar putea fi afectată de existența antecedentelor penale, chiar și a celor care nu au legătură cu exercitarea profesiei” (Decizia nr. 650/2020, par. 16).

Din aceste considerente, modificările operate de legiuitor echivalează cu eliminarea unor standarde de integritate, atât la numirea în funcția de executor judecătoresc, cât și în privința încetării acestei funcții în cazurile de condamnare definitivă, ceea ce contravine art. 1 alin. (3) și (5), art. 16 și art. 147 alin. (4) din Constituție. Potrivit art. 1 alin. (3) și alin. (5) din Constituție: „România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989 și sunt garantate”, iar potrivit

art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală: „În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie”.

În acord cu jurisprudența constituțională, conceptul statului de drept implică: „capacitatea statului de a asigura cetățenilor servicii publice de calitate și de a crea mijloacele pentru a spori încrederea acestora în instituțiile și autoritățile publice. Aceasta presupune obligația statului de a impune standarde etice și profesionale în special celor chemați să îndeplinească activități ori servicii de interes public și cu atât mai mult celor care îndeplinesc acte de autoritate publică, adică pentru acei agenți publici sau privați care sunt investiți și au abilitatea de a invoca autoritatea statului în îndeplinirea anumitor acte sau sarcini. Statul este dator să creeze toate premisele - iar cadrul legislativ este una dintre ele - pentru exercitarea funcțiilor sale de către profesioniști care îndeplinesc criterii profesionale și de probitate morală. Din această perspectivă, în cazul în care un funcționar al statului investit cu exercițiul autorității publice nu mai îndeplinește condițiile prevăzute de lege pentru a ocupa funcția publică, suspendarea sa din exercitarea atribuțiilor apare ca o soluție firească și oportună” (Decizia nr. 7/2018 par. 25, Decizia nr. 654/2020, par. 27).

Dintr-o altă perspectivă, prin instituirea unui caz de suspendare pe perioada interdicției de a exercita funcția sau ca sancțiune disciplinară, dispusă în condițiile legii, dar restrângându-se sfera infracțiunilor care atrag încetarea din funcție doar la cele de corupție sau serviciu și la cele intenționate, legiuitorul creează o confuzie asupra domeniului de aplicare a pedepsei complementare și accesorii constând în interdicția dreptului de a ocupa o funcție, de a exercita profesia sau meseria sau de a desfășura activitatea de care s-a folosit pentru săvârșirea infracțiunii. Astfel, dată fiind sfera infracțiunilor de corupție și serviciu care sunt cuprinse indiferent de forma de vinovăție, respectiv sfera infracțiunilor intenționate, apare ca fiind inaplicabilă posibilitatea dispunerii unei pedepse complementare și accesorii constând în interdicția de a exercita funcția de executor judecătoresc.

7.2. Distinct de cele arătate anterior, potrivit art. 1 pct. 58 din legea supusă controlului de constituționalitate: „Articolul 50 se abrogă”. Acest articol reglementează, în prezent, obligația suspendării din funcție a executorului judecătoresc, în anumite situații, până la existența unei hotărâri definitive în ceea ce îl privește, constituind totodată, un standard de integritate în exercitarea acestei profesii. Astfel: „În cazul în care împotriva executorului judecătoresc s-a luat

măsura arestării preventive ori a arestului la domiciliu sau în cazul în care s-a dispus în primă instanță condamnarea ori amânarea aplicării pedepsei, ministrul justiției, din oficiu sau la propunerea Consiliului Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești, va lua măsura suspendării din funcție a acestuia până la soluționarea procesului penal, potrivit legii”.

Potrivit art. I pct. 26 al legii criticate, cu referire la art. 24 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 188/2000, exercițiul funcției de executor judecătoresc se suspendă în cazul în care împotriva executorului judecătoresc s-a luat măsura arestării preventive sau a arestului la domiciliu, până la încetarea măsurii, iar când prin hotărâre judecătorească definitivă a fost dispusă condamnarea sau amânarea aplicării pedepsei pentru săvârșirea unei infracțiuni de corupție sau de serviciu ori pentru săvârșirea cu intenție a unei alte infracțiuni, funcția de executor judecătoresc încetează, potrivit art. I. pct. 24 din legea criticată, cu referire la art. 23 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 188/2000.

Așadar, față de forma aflată în vigoare, în situația condamnării ori în cea a amânării aplicării pedepsei prin hotărârea nedefinitivă a primei instanțe nu se mai dispune suspendarea din funcție a executorului judecătoresc. Acest aspect trebuie coroborat cu noua dispoziție tranzitorie de la art. VI alin. (1) din legea criticată, potrivit căreia: *„La data intrării în vigoare a prezentei legi, executorilor judecătorești suspendați din exercițiul funcției până la soluționarea definitivă a procesului penal le încetează de plin drept suspendarea, cu excepția situațiilor în care aceștia se află în stare de arest preventiv sau arest la domiciliu, în această din urmă situație fiind aplicabile dispozițiile art. 24 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 188/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și cu cele aduse prin prezenta lege”.*

Contrar cerințelor de ocupare a funcției de executor judecătoresc reglementate la art. 15 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 188/2000, aflată în vigoare, care impun lipsa antecedentelor penale și o bună reputație, prin modificarea legislativă propusă se elimină un standard de integritate pentru executorii judecătorești în funcție, care au acțiuni penale în curs de judecată, condamnați fiind în primă instanță. Practic, prin efectul intervențiilor legislative, sunt de drept repuși în exercițiul funcției, cu excepția celor privați de libertate, care, oricum, nu ar putea fizic să-și exercite atribuțiile.

Subliniem că potrivit art. 2 alin. (1) din Legea nr. 188/2000, nemodificat prin legea criticată: *„Executorii judecătorești sunt investiți să îndeplinească un serviciu*

de interes public". Totodată, în strânsă legătură cu sintagma „*persoana care exercită un serviciu de interes public*”, art 175 alin. (2) din Codul penal stabilește că: „*(...) este considerată funcționar public, în sensul legii penale, persoana care exercită un serviciu de interes public pentru care a fost investită de autoritățile publice sau care este supusă controlului ori supravegherii acestora cu privire la îndeplinirea respectivului serviciu public*”.

Totodată, actul îndeplinit de executorul judecătoresc este act de autoritate publică, în conformitate cu definiția dată la art. 2 alin. (2) din Legea nr. 188/2000 atât în forma în vigoare, cât și potrivit art. I pct. 1 din legea criticată, cu referire la același art. 2 alin. (2) din Legea nr. 188/2000, aspect ce conduce la calificarea funcției sale publice ca fiind o funcție ce implică exercițiul autorității statale, contribuind la îmfăptuirea actului de justiție în etapa executării silite.

Potrivit jurisprudenței Curții Constituționale referitoare la suspendarea funcționarilor publici la momentul trimiterii în judecată: „*în strânsă legătură cu legalitatea acțiunii administrației și, implicit, a funcționarilor săi, sunt imparțialitatea și obiectivitatea serviciului public. Imparțialitatea este o trăsătură care își află legitimitatea în chiar norma constituțională, mai precis în art. 16 alin. (1) și (2), care garantează egalitatea tuturor cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și discriminări, precum și faptul că nimeni nu este mai presus de lege. Calitatea profesională și morală a persoanei care își desfășoară activitatea în structurile administrației publice, în calitate de funcționar public, constituie fundamentul responsabilității acesteia, respectiv convingerea interioară privind misiunea care îi revine, în funcția cu care a fost investită. Aceste calități se află în strânsă legătură cu procesul de recrutare, promovare și păstrare în corpul profesional al funcționarilor publici. Cu alte cuvinte, pentru a garanta caracterul profesionist al serviciului public, statul trebuie să ia măsuri în scopul asigurării profesionalismului celor care îl realizează, pe de o parte, precum și a calității prestațiilor serviciului public, pe de altă parte*” (Decizia nr. 32/2018, par. 28). Funcționarii publici desfășoară activități care implică exercitarea unor prerogative de putere publică, iar lipsa antecedentelor penale reprezintă chiar o cerință de recrutare a acestora, fiind enumerate o serie de infracțiuni care atrag incompatibilitatea cu exercitarea unei funcții publice.

În decizia precitată, Curtea a arătat că „*suspendarea funcționarului public din funcția publică pe care o deține, în cazul în care s-a dispus trimiterea în judecată a acestuia, reprezintă o măsură administrativă care are ca finalitate*

protejarea autorității sau a instituției publice față de pericolul continuării activității ilicite și al extinderii consecințelor periculoase ale faptei penale săvârșite de către funcționarul public. Curtea reține că această măsură este reglementată și pentru alte categorii socio-profesionale, cum ar fi: Președintele României, membrii Guvernului, persoanele care își derulează activitatea în baza unui raport de muncă, judecătorii și procurorii, judecătorii Curții Constituționale, membrii Curții de Conturi, Avocatul Poporului și adjuncții săi, personalul auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești, membrii corpului diplomatic și consular, personalul vamal, practicienii în insolvență” (Decizia nr. 32/2018, par. 38-41). Asupra constituționalității dispozițiilor de lege care instituie sancțiunea administrativă a suspendării din funcție în cazul săvârșirii unor presupuse fapte penale, Curtea s-a pronunțat prin mai multe decizii, constatând caracterul constituțional al acestora.

În privința invocării prezumției de nevinovăție - ca argument care să conducă la o eventuală respingere a raționamentului mai sus redat - aceeași instanță constituțională a reținut că sancțiunea administrativă a suspendării funcționarului public din funcția publică pe care acesta o deține, în cazul în care s-a dispus trimiterea în judecată a acestuia, are ca finalitate protejarea autorității sau a instituției publice față de pericolul continuării activității ilicite și al extinderii consecințelor periculoase ale faptei penale săvârșite de către funcționarul public. Totodată, Curtea a observat că, ținând cont de natura administrativă a acestei măsuri, nu sunt incidente prevederile constituționale și convenționale care instituie prezumția de nevinovăție, care va trebui însă respectată pe tot parcursul desfășurării întregului proces penal pornit împotriva respectivului funcționar public, până la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare.

Conceptul „*statului de drept*”, consacrat de art. 1 alin. (3) din Constituție, presupune capacitatea statului de a asigura cetățenilor servicii publice de calitate și de a crea mijloacele pentru a spori încrederea acestora în instituțiile și autoritățile publice. Aceasta presupune obligația statului de a impune standarde etice și profesionale, în special celor chemați să îndeplinească activități ori servicii de interes public și, cu atât mai mult, celor care înfăptuiesc acte de autoritate publică, adică pentru acei agenți publici sau privați care sunt investiți și au abilitarea de a invoca autoritatea statului în îndeplinirea anumitor acte sau sarcini. Statul este dator să creeze toate premisele - iar cadrul legislativ este una dintre ele - pentru

exercitarea funcțiilor sale de către profesioniști care îndeplinesc criteriile profesionale și de probitate morală (Decizia nr. 32/2018, par. 50).

Așa cum s-a reținut și în decizia precitată, similar prezentelor norme criticate, prin legea ce a făcut obiectul controlului anterior de constituționalitate, nu se optase pentru o modificare a standardului de integritate, ci se eliminase standardul de integritate consacrat de normele în vigoare.

În cazul eliminării normei privind suspendarea la momentul trimiterii în judecată a funcționarilor publici, Curtea Constituțională a reținut că nimic nu justifică crearea unui regim juridic mai favorabil sub aspectul incidenței măsurii administrative a suspendării raportului de serviciu în cazul funcționarilor publici, care în egală măsură, sunt ținuti de respectarea unei conduite în deplină legalitate și integritate. Instanța constituțională a mai reținut că standardele de integritate și deontologia profesională se mențin atât în situația în care există o condamnare definitivă a unui funcționar public de către instanța de judecată, fiind înlăturată prezumția de nevinovăție, cât și în situația în care funcționarul public este trimis în judecată pentru infracțiuni de o gravitate deosebită, în acest ultim caz nefiind înlăturată prezumția de nevinovăție. Astfel, atunci când intervine trimiterea în judecată sau condamnarea în primă instanță nu este înlăturată prezumția de nevinovăție, dar nu se poate reține că autoritatea și integritatea funcției publice sau a persoanei care exercită o profesie ce implică exercițiul unor prerogative de putere publică nu sunt afectate.

Similar celor reținute în Decizia nr. 32/2018, dispozițiile abrogatoare din legea criticată nu au nicio justificare obiectivă și rezonabilă și, în plus, încalcă și prevederile art. 16 din Constituție, stabilind un privilegiu pentru executorii judecătorești care exercită atribuții de autoritate publică. Eliminarea acestui standard de integritate nu se justifică nici prin raportare la condițiile de ocupare a funcției de executor judecătoresc, printre care se regăsește și condiția de integritate morală a persoanelor care doresc să ocupe o astfel de funcție.

Așadar, dat fiind rolul executorilor judecătorești în activitatea de îndeplinire a justiției în faza punerii în executare a hotărârilor judecătorești și a altor titluri executorii, menținerea unor standarde minimale de integritate care să confere încredere cetățenilor în actul de justiție, în orice fază a acestuia, se impune cu atât mai mult cu cât este eliminată suspendarea executorului judecătoresc în momentul condamnării în primă instanță sau în situația amânării aplicării pedepsei, și nu doar în momentul trimiterii în judecată.

Posibilitatea lăsată acestor persoane de a continua să exercite atribuțiile de executor judecătoresc, cu toate drepturile și responsabilitățile pe care exercițiul acestei profesii le implică afectează activitatea și imaginea publică a justiției și contravine principiului statului drept și principiului supremației Constituției și a obligativității respectării legilor, consacrate de art. 1 alin. (3) și alin. (5) din Legea fundamentală, vulnerabilizând încrederea pe care cetățenii trebuie să o aibă în autoritățile statului.

7. Art. I pct. 47 din legea criticată cu referire la art. 40 alin. (2) din Legea nr. 188/2000 încalcă art. 1 alin. (5) din Constituție

La art. I pct. 47 din legea criticată cu referire la art. 40 alin. (2) din Legea nr. 188/2000 se prevede că: *„Executorii judecătorești nu pot absentă de la birou mai mult de 5 zile lucrătoare consecutive, fără a informa Camera în care își desfășoară activitatea și fără a asigura funcționarea arhivei, în condițiile legii”*, iar potrivit art. I pct. 54 din legea criticată, cu referire la art. 47 lit. g) din Legea nr. 188/2000, absența nejustificată de la birou, în mod repetat atrage răspunderea disciplinară.

În aceste condiții, este neclar dacă norma de la art. 40 alin. (2) se referă la o absență justificată sau nejustificată și dacă în cazul unor absențe repetate în mai puțin de 5 zile lucrătoare consecutive, în condițiile acestui nou articol, va fi atrasă răspunderea disciplinară. În absența acestor circumstanțieri, norma este una neclară, contrară standardelor de calitate a legii, astfel cum acestea au fost dezvoltate în jurisprudența Curții Constituționale referitoare la art. 1 alin. (5) din Constituție.

8. Art. I pct. 67 din legea criticată cu referire la art. 63 alin. (5) din Legea nr. 188/2000 încalcă art. 1 alin. (5) și art. 136 alin. (2) și (4) din Constituție prin instituirea unor criterii neclare de încredințare a arhivei executorilor judecătorești unor operatori economici autorizați, prin grija Camerelor

La art. I pct. 67 din legea criticată cu referire la art. 63 din Legea nr. 188/2000 se prevede că la alin. (2) că: *„Arhiva activității executorilor judecătorești este proprietatea statului, se păstrează, se conservă și se predă în condițiile legii”*, iar la alin. (5) că: *„Este interzisă încredințarea arhivei privind activitatea executorului*

judecătorească oricăror entități de drept privat, cu excepția Camerelor în circumscripția cărora își desfășoară activitatea executorul judecătorească sau a unor operatori economici autorizați conform Legii Arhivelor Naționale nr. 16/1996, selectați prin grija Camerelor”.

Este de necontestat faptul că prin raportare la importanța activității de executare silită în realizarea funcției judecătorești a statului în etapa referitoare la punerea în executare a hotărârilor judecătorești sau a altor titluri executorii, arhiva executorilor judecătorești necesită o protecție adecvată și garanții reale pentru păstrarea acesteia, în calitate de bun proprietate publică a statului.

În conformitate cu art. 554 din Codul civil: „(1) Bunurile statului și ale unităților administrativ-teritoriale care, prin natura lor sau prin declarația legii, sunt de uz sau de interes public formează obiectul proprietății publice, însă numai dacă au fost legal dobândite de către acestea”. Astfel, prin declarația legii din conținutul noului alin. (2) al art. 63 din Legea nr. 188/2000, arhivele executorilor judecătorești reprezintă bunuri mobile aflate în proprietatea publică a statului.

Și, deși aparent, norma prevăzută la art. 63 alin. (5) instituie o garanție prin interdicția de încredințare a arhivei unor entități de drept privat, excepția instituită referitoare la posibilitatea încredințării acesteia „unor operatori economici autorizați conform Legii Arhivelor Naționale nr. 16/1996, selectați prin grija Camerelor” este una de natură să încalce obligațiile statului de a garanta și ocroti prin lege proprietatea publică, în conformitate cu art. 136 alin. (2) și alin. (4) din Constituție.

Proprietatea publică a statului cuprinde atât bunuri imobile, cât și bunuri mobile, iar potrivit normelor constituționale amintite: „(2) Proprietatea publică este garantată și ocrotită prin lege și aparține statului sau unităților administrativ-teritoriale.”, respectiv: „(4) Bunurile proprietate publică sunt inalienabile. În condițiile legii organice, ele pot fi date în administrare regiilor autonome ori instituțiilor publice sau pot fi concesionate ori închiriate; de asemenea, ele pot fi date în folosință gratuită instituțiilor de utilitate publică”.

Posibilitatea de a „încredința” arhiva executorilor judecătorești unor entități de drept privat, fie ele și autorizate în conformitate cu Legea Arhivelor Naționale nr. 16/1996, echivalează cu constituirea unui drept de administrare asupra unui bun proprietate publică a statului, aspect ce intră în contradicție cu regulile referitoare la modalitatea de constituire a dreptului de administrare și la controlul modului de exercitare a acestui drept, reguli stabilite în art. 867 din Codul civil, potrivit căruia:

„(1) Dreptul de administrare se constituie prin hotărâre a Guvernului, a consiliului județean sau, după caz, a consiliului local. (2) Autoritățile prevăzute la alin. (1) controlează modul de exercitare a dreptului de administrare”. În același timp, sintagma „selectați prin grija Camerelor” este una lipsită de claritate în privința procedurii de urmat, a condițiilor sau garanțiilor pentru administrarea unei arhive proprietate a statului.

În concluzie, apreciem că prin modul său de redactare, norma indicată încalcă art. 1 alin. (5), respectiv art. 136 alin. (2) și alin. (4) din Constituție.

9. Art. VIII din legea criticată încalcă art. 1 alin. (5), art. 136 alin. (2) și alin. (4) din Constituție

Art. VIII din legea criticată abrogă art. 26 din Legea Arhivelor Naționale nr. 16/1996, amendament admis în plenul Camerei decizionale, fără ca titlul său să fie corelat cu această modificare, astfel cum s-a dezvoltat anterior.

Prevederile art. 26 din Legea Arhivelor Naționale nr. 16/1996, abrogate prin noua soluție legislativă, stabilesc că: *„(1) Prin excepție de la prevederile prezentei legi, birourile notariale, camerele notarilor publici și Uniunea Națională a Notarilor Publici din România, după caz, sunt singurele entități care dețin, administrează, conservă și protejează arhivele notariale. Aceste entități își exercită atribuțiile prevăzute de prezentul alineat, fără îndeplinirea vreunei condiții prealabile de autorizare. (2) Birourile notariale, camerele notarilor publici și Uniunea Națională a Notarilor Publici, după caz, pot deține, administra, conserva și proteja și alte arhive decât cele notariale, cu îndeplinirea tuturor condițiilor prevăzute de prezenta lege”.*

Potrivit art. 1 din Legea nr. 16/1996: *„Constituie izvoare istorice și alcătuiesc Fondul Arhivistic Național al României documentele create de-a lungul timpului de către organele de stat, organizațiile publice sau private economice, sociale, culturale, militare și religioase, de către persoane fizice autorizate, profesioniști care își desfășoară activitatea în baza unei legi speciale și persoane fizice. Acestor documente statul le asigură protecție specială, în condițiile prezentei legi”.*

Fără vreo legătură cu obiectul de reglementare al legii, art. VIII din legea criticată a fost introdus ca amendament în plenul Camerei decizionale, Camera Deputaților și abrogă norma care stabilește că birourile notariale, camerele notarilor publici și Uniunea Națională a Notarilor Publici din România, după caz, sunt

singurele entități care dețin, administrează, conservă și protejează arhivele notariale, fără îndeplinirea vreunei condiții prealabile de autorizare.

Potrivit art. 134 din Ordinul nr. 2.333/C/2013 privind aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii notarilor publici și a activității notariale nr. 36/1995: „*Arhivele notariale sunt proprietatea statului, iar activitățile arhivistice notariale sunt de utilitate și de interes public*”, iar normele art. 118 - 134 din același regulament instituie o serie de garanții în acest sens.

Potrivit art. 136 alin. (2) și alin. (4) din Constituție: „(2) *Proprietatea publică este garantată și ocrotită prin lege și aparține statului sau unităților administrativ-teritoriale. (4) Bunurile proprietate publică sunt inalienabile. În condițiile legii organice, ele pot fi date în administrare regiilor autonome ori instituțiilor publice sau pot fi concesionate ori închiriate; de asemenea, ele pot fi date în folosință gratuită instituțiilor de utilitate publică*”. În aceste condiții, abrogarea operată de legea supusă controlului de constituționalitate elimină o garanție a protecției unor bunuri proprietate publică, fiind contrară dispozițiilor art. 136 alin. (2) și alin. (4) din Constituție.

Mai mult, potrivit art. 98 din Legea nr. 36/1995, „(1) *Actele autentice notariale se întocmesc într-un singur exemplar original, care se păstrează în arhiva notarului public; (2) Exemplarul original al înscrisului autentificat, împreună cu anexele care fac parte integrantă din acest înscris, se semnează în fața notarului public de către părți sau de către reprezentanții lor și, după caz, de cei chemați a încuviința actele pe care părțile le întocmesc, de martorii-asistenți, atunci când este cerută prezența lor, și, după caz, de cel care a redactat înscrisul, în condițiile prezentei legi; (3) Prin anexa care face parte integrantă din înscris se înțelege orice înscris atașat înscrisului principal, care detaliază sau completează conținutul acestuia din urmă și a fost declarat ca atare de către părți. Înscrisurile care constituie documentația necesară autentificării se rețin la dosarul actului și nu se consideră anexe. (4) Părțile vor primi un duplicat de pe actul original. Duplicatul actului notarial are forța probantă prevăzută de lege ca și originalul actului*”.

De asemenea, conform art. 100 alin. (1) din aceeași lege, „*Înscrisul autentic notarial face deplină dovadă, față de orice persoană, până la declararea sa ca fals, cu privire la constatările făcute personal de către cel care a autentificat înscrisul, în condițiile legii*”, normă care se regăsește și în cuprinsul art. 270 din Codul de procedură civilă.

Față de cele de mai sus, rezultă că o astfel de abrogare deschide posibilitatea ca arhiva notarială, proprietate publică a statului, să poată fi deținută, administrată, conservată sau protejată și de alte entități, publice sau private. În plus, intervenția legislativă vine în contradicție și cu dispozițiile art. 161 - 163 din Legea notarilor publici și a activității notariale nr. 36/1995, potrivit cărora: „Art. 161. - (1) Arhiva activității notariale este proprietatea statului și se păstrează, se conservă și se predă în condițiile legii. (2) În cazul în care Colegiul director al Camerei constată în urma verificărilor că nu sunt îndeplinite obligațiile prevăzute la alin. (1), va proceda la preluarea arhivei pentru a fi păstrată și conservată în condițiile legii. Art. 162. - (1) Biroul de notar public va avea arhivă și registratură proprii. (2) Secretariatul va efectua operațiuni privind primirea, înregistrarea și expedierea corespondenței, înregistrarea și îndosarierea actelor, păstrarea registrelor, precum și alte lucrări cu caracter auxiliar, necesare bunei desfășurări a activității notariale. (3) Notarul public va ține și o evidență financiar-contabilă. Art. 163. - (1) Camera și sediile secundare ale acesteia vor avea arhivă proprie și vor putea deține și conserva inclusiv arhiva birourilor notariale, conform aprobării Colegiului director al Camerei”.

Garanția ca arhiva notarială, proprietate a statului, să fie deținută, administrată, conservată sau protejată doar de birourile notariale, camerele notarilor publici sau Uniunea Națională a Notarilor Publici din România nu reprezintă o simplă normă tehnică care vizează gestiunea unor documente, ci o garanție a principiului legalității și a securității raporturilor juridice, prevăzute de art. 1 alin. (5) din Constituția României.

Aceste principii impun o serie de obligații pozitive din partea statului, inclusiv de a institui garanții suficiente, adecvate pentru protejarea securității raporturilor juridice și, implicit, a documentelor originale care asigură persoanelor fizice și juridice constatarea raporturilor juridice civile sau comerciale nelitigioase, precum și exercițiul drepturilor și ocrotirea intereselor, în conformitate cu legea. Or, prin abrogarea normei în discuție se deschide posibilitatea apariției unor riscuri neevaluate asupra protecției arhivelor notarilor, proprietate publică a statului.

Din această perspectivă, abrogarea acestei garanții, în absența oricăror alte norme care să suplinească această intervenție legislativă, echivalează cu încălcarea unei obligații pozitive a statului de a asigura și garanta, prin mijloace adecvate, securitatea raporturilor juridice și principiul legalității, cu implicații directe asupra unui domeniu foarte important al relațiilor sociale.

În considerarea argumentelor expuse, vă solicit să admiteți sesizarea de neconstituționalitate și să constatați că Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 188/2000 privind executorii judecătorești este neconstituțională.

**PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS-WERNER IOHANNIS**